

POBL VREIZH

3^L

MEURZH 1978
NIV. 98

Pobl Vreizh

Bez e oa al labour-douar ur binwidigezh e Breizh betek newez zo : ha laosket e vo ar c'hapitalism d'ober e reus amañ iwe, hag rediet ar beisanted da sentiñ doc'h lesenn ar arc'hant bras ?

HARPIT POBL VREIZH

KRP 2746-89 ROAZON
CCP RENNES

9^e listennad

Per L.P., Sant-Brieg	20,00 L
Erwan L., Roazon	20,00 L
Youenn Tallec, Tregon	10,00 L
Jakes R., Brest	20,00 L
Soasig F., St Quentin (02)	20,00 L
Yeun D., Kanada	25,00 L
Erwan C., Confolens (16)	20,00 L
Laorañs Guillaume, Treleven	20,00 L
Claudine L.B., Taverny (95)	10,00 L
Bernes L.F., Alger	30,00 L
Gaby M., Varades	70,00 L
Diorroadur ar wask vrezhoneg war leur Vreizh en he fezh, Alan G., Naoned	10,00 L
F.B., Fontenay-aux-Roses (92)	20,00 L
Yann M., Ploumagoar	20,00 L
Jakes Riou, Gwengamp	20,00 L
Josef P., Brest	30,00 L
Jakes Benoit, An Arvor	20,00 L
Yann-Bér G., Brest	20,00 L
Jakes L.T., Paris	20,00 L
Mikael D., Roazon	70,00 L
P.I.S.B., Paris	70,00 L
Mikael J., Gwengamp	20,00 L
Agnes B., Sceaux (92)	20,00 L
Youenn L.G., La Ferté Allais (91)	20,00 L
Reun G., Fontenay-aux-Roses (92)	70,00 L
Eliane B., Lannuon	20,00 L
Roje B., Limours (91)	20,00 L
Fañch D., Perros	20,00 L

755,00 L

Diwar al listennadoù all 5466,20 L

En oñl 6221,20 L

War wellaad eh a an traoù ! 28 a dud o deus kaset tammou arc'hant da b/Pobl Vreizh ar mis-mañ. N'eo ket divalaw tamm ebed ; ne vez ket graet goap eus Pobl Vreizh tamm ebed !

Hebdec'h, lennerion ha komanterion ger, ne c'hellfemp ket kass Pobl Vreizh war raog, na, martese, he delc'her en he sav. En ur gass dehi 6221 a lurioù en ur ober 9 vis, hoc'h eus profet dehi 700 L beb mis, pe dost, well-wazh. Ma talc'hit, e savo kest ar bloawezh da 8400 L. Un drugar a vefe, rag gant ar gomanterion hon eus, ne c'hellomp ket gortos kaoud en tu all da 30 000 L beb bloaz, hag e koust beb nive-
renn 4 000 L (un tammig ouzhpenn memes).
Setu, en ur lâred deoc'h, ur wech ouzhpenn, TRUGAREZ, TRUGAREZ VRAS, e c'houlennomp stard diganeoc'h : KENDALC'HIT DA HARPAN POBL VREIZH.

Emaomp gant an niv. 98. Ha soñj hoc'h eus eus niverennoù kentañ Pobl Vreizh ? Pebezh chañchamant abaoe ! Ema an niv. 100 o tostaad. Ya, ema Pobl Vreizh gant he 9 vloaz. Abaoe 8 vloaz ez eo bet deuet Pobl Vreizh er maes, ingal beb mis. Soñjit ez eo Pobl Vreizh ur gelaouenn bolitikel, embannet e brezhoneg penn-da-benn. Hag e chom en he sav ! Hag e talc'h da vont war raog, da wellaad !

Trugarez vras deoc'h ewid ho fealded, lennerion ha komanterion ger !

Pobl Vreizh

Ti-Moullerezh « Iroise »
29219 Releg-Kerhuon
Rener ar gelaouenn :
Fañch Morvannou C.P.P.A. 50 091
1700 skwerenn

Yvon Boelle

Eus ar c'hentañ eo bet kentañ meeting bras an UDB, dalc'het dindan koku leurgêr al Lissou e Roazon. Amañ G. Servat, ar c'haner brudet, esel eus an UDB war ar memes tro, o kass an abadenn en-dro. Gwelit pelloc'h, p. 6.

RADIO FRANKIS !

Pobl Vreizh

Ne oa ket trawalc'h gant Radio UDB, hag hi o vont en-dro ur pennad zo. Bremañ he deus an UDB he radio pirat dehi hec'h unan ; klewed e vez war MF 101 Mgh. Ar frankis da gomz he deus kemeret an UDB, heb goulenn nag ali nag aotre digant den. Klewet e vez beb eil devezh, da 19^e, epad un 1/2^e, e Brest ha 15 km tro-dro. Ne vez ket graet tammou gant ar frankis ! Beteghenn n'o deus ket kredet re ar gouarnamant mougañ mouezh ar frankis...

KOMANANTOÙ

boutin : 30 L
skoaz : 50 L pe ouzhpenn
dre garr-nij : 50 L
estrenvro : 50 L

KRP ROAZON 2746-79
CCP RENNES

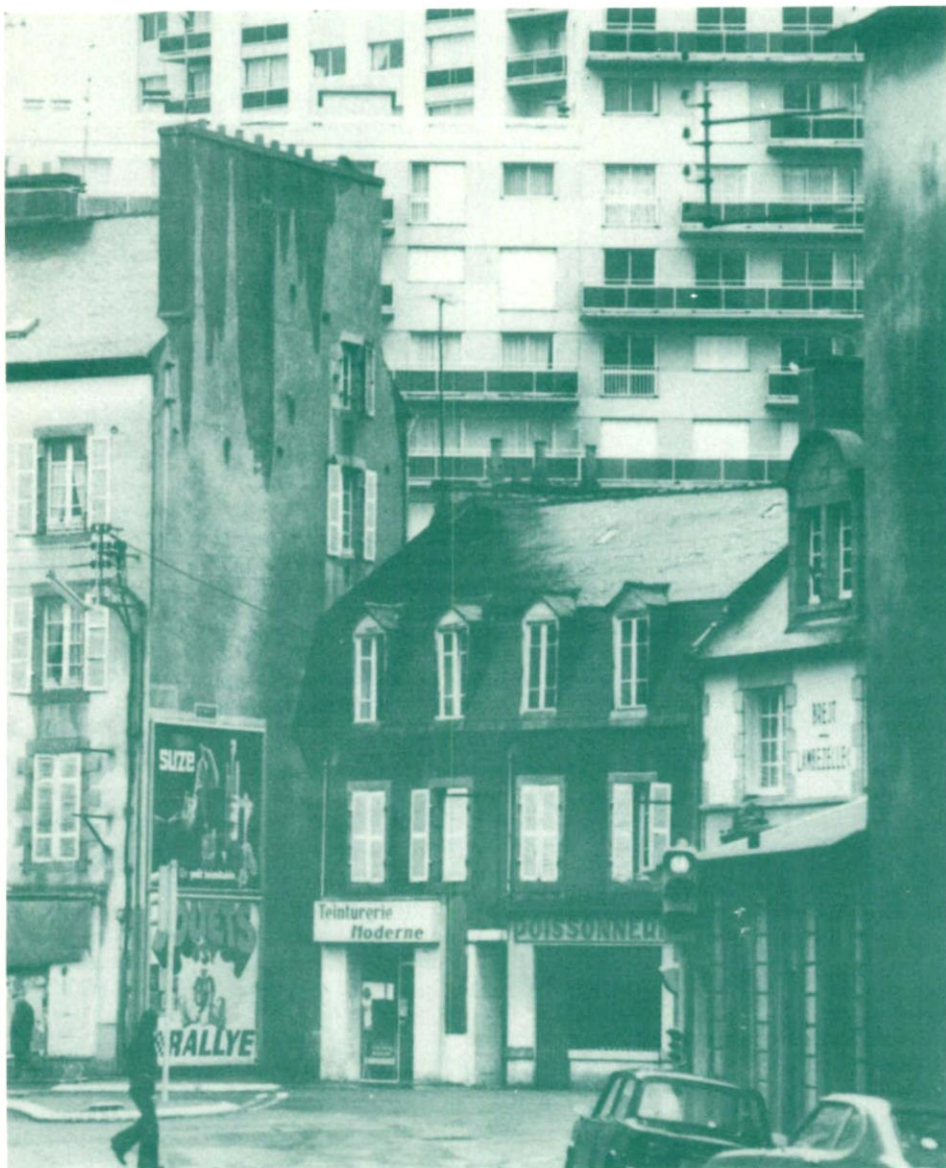
LENNIT
POBL VREIZH

Kuit da gaoud riw er gouañv-mañ,
galwit heb dale

Eujen KEMENER

e Tre-Laouenan
(etre Kastell-Paol ha Landi)
pellg. 69.98.98
pe e Brest (Str. Villeneuve)
pellg. 02.02.60

Fuel a vezo degaset deoc'h kerkent,
lakaet ho tommeres-kreis e doare
ha riñset ar siminal
Arabad magediñ hor bro, na dispign
arc'hant dre ziewezh

AR MARW : UN DISKOULM D'AN DILABOUR...

Ponner e vez ar bec'h war ziwskoaz meur a heni. Ne vousec'hoarzh ket ar vuhez d'an oll. Gwazh-a-se d'ar paour, d'an divad, d'an den dilabour er bed a-vremañ, m'ema an arc'hant ar mestr bras ennañ. E kêr, mes war ar maes iwe, e toug peb heni e samm, e-hunan penn. A-wechoù e vez re bonner ar samm, hag e kouezer, pladet, faezhet, brewet, gloaset. Ha Samaritan karantezus ebed da gass ahanoc'h war gein e jao d'an ostale-ri nesañ...

Brest, ar gêr vras. Ar c'harter hanwet Keliverzan, en tu all da bont an Harte-loire. Tiez bras, savadurioù uhel, rann-dier a-vil-vern. 8.000 den dilabour e Brest. N'eo ket enorus bezañ dilabour. Feneanted vreïn toud, evel ma lavar lod. An dilabour hag ar vezh ouzhpenn, sed ase ur bec'h spontus, ur gwall vec'h...

Ur micherour 9 vloaz warn 20, 'va re varr e galonad an abardaewezh-se eus an 31 a vis Genver : dilabour e oa ; galwet en deus ar marw d'e zisammañ. Man-trussad diskoulm ! Pebezh kevredigezh eo an heni na gennig nemed peuc'h yen ar marw d'ar re flastret gant ar vuhez ?

Pried yaouank ar paour-kaezh paotramañ, 3 bloaz warn 20 dehi, he doa hi iwe klasket en em zistruj. Dilabour e oa hi iwe. Savetaet eo bet a-benn ar fin. Ra vo c'hwekoc'h ewiti hivisiken blas ar bara pemdezieg, en desped d'he doan ha d'he foan, en desped d'ar glac'har aet don en he faour-kaezh kalon.

Ouzhpenn e Breizh hag e Brest ez eus tud dilabour, siwazh ! Ouzhpenn dre amañ ez eo kollet gant meur a unan elfenn ziwezañ ar plac'hig dister hanwet esperañs. Ne 'n em zistrujer ket dre ziewezh avad. Dre amañ, evel lec'h all, ema politikerezh yen ur sistem brein hanwet kapitalism o c'hoari roll an Ankoù, hag o falc'had ar yaouankisoù.

Breizh ur vro eürus ? Breizh ur vro ma vleunio enni laouenedigezh hag esperañs, Breizh ur vro ma vo kavet mad enni blas ar vuhez ? Un hufivre kaër ? N'eo ket : ema an da-zont etre hon daouarn. Ni d'an nebeutaf e sav bemdez en hon fronelloù frond nerzhus ur vammvro da adsevel. Greomp eus hon bro un dachenn eürus war an douar.

M.T. Laot

TAOLIOÙ A WALL-NERZH

Moned a ra mad an traoù ged ar gwall-nerzh er bed a-vremañ. Hag e vez klewet bemdez e-menn e vez ec'h ober e reus. Digoromp ur journal : leun eo ar pajennoù anehoñ ged pen-nadoù a-zivoud ar gwall-nerzh.

Lazhet e vez Alamanted, Palestinis, Arjantinis, h.a., h.a. Doc'h fass ar Vretoned, doc'h fass ar Gorsis e vez skopet en ur fesson vil. Digoret eo ar jiboes, ha distaget ar chass.

Mes ne vez ket skrivet peb tra àr ar journalioù, na roet peb tra da glewed er radio, na diskouezet peb tra àr an tele.

N'eus ket bet lâret dimp biskoazh :

- penaos ema bet gwraet e vez d'ar brezhoneg e-barzh ar vered : ne chom mui da c'hortos namaed marw ar paour-kaezh,
- penaos e vez savet un tamm e peb lec'h kreizennoù nukleel (Malville, Flamanville, ha tost doc'himp Le Pellerin),
- penaos e vez savet ha diasezet kampoù ha kasarnioù ewid an arme (Ti-Voujeret, Larzac),
- penaos e vez tennet o labour diged ur bochad tud, doc'h o lakaad da vout dilabour ha da vewiñ e kompagnunezh ar vezh...
- penaos e vez nac'het doc'himp a gomz àr an tele, àr ar journalioù,
- penaos e vez lakaet ur bochad tud en toullbac'h.

Ya, ar Stad, ar Stadoù a c'hell kempenn taolioù gwall-nerzh en ur ober min da heuli al lesennoù a raont. Hag eh en em strew ar gwall-nerzh àr ar bed a-bezh. Al labourision, ar si-toaianed a chom sioul. Didrous ha mud eh assantont d'an taolioù fall a vez gwraet. Ar gwashañ zo eo e vez gwisket un taol fall e fesson un taol kàer. Ar radio, an tele, ar journalioù zo benweger a boues bras etre daouarn ar re ema ar galloud gete. Giscard hag e re e Frañs, Pinochet pelloc'h a oui penaos mougiñ mouezh an dud. Fall an traoù ged an demokratiezh er Chili, pendeogwir eno ema ar fachisted e penn an traoù, mes e Breizh amañ, na boud eh omp gwasket ged muioc'h a zouster, eh omp gwasket ur sort... Ne vez ket gwraet tammoù ged ar frankis.

Y. Marot

AR SKOLIOÙ A-ZIWAR AR MAES O VONT D'AN TRAON

Pobl Vreizh

Pa lavar an UDB ema ar vro o koll he nerzh, he gwad, he buhez, ne gont ket gewier. E kreis ar vro dreistoll ema an Ankoù oc'h ober e reus, press war-nañ gwashoc'h ewid pa vez press an eost...

Gant kanton an Uhelgoad eo ema ar poñpoñ, siwazh, war an dachenn-mañ.

En ur ober 20 vloaz ez eo bet dis-kennet niver ar skolioù eno eus 52 da 28... Ha bremañ, setu reoù all barnet d'ar marw d'o zro : kemennet eo bet gant Ensallerezh Akademiezh Penn-ar-Bed e vo serret ur c'hlass all ban Uhelgoad e mis Gwengolo da zont, hag iwe ba Skrignag ; Brennilis hag ar Fouilhez zo war ar renk iwe.

Al lesennoù Guichard (« grilles » G.) an heni a zo kaos eus an traoù. Dre ar Frañs a-bezh e vez red sentiñ doc'h al lesennoù-se, ne vern e pelec'h e vezet, pe e Bois-Colombes, pe e Lokmaria-Berrien. Pa vez aet dister niver ar vugaligoù — ha penaos ne yafe ket e kreis ar vro gant an divroañ, an dilabour ? —, e vez serret ur c'hlass, daou, hag ar skol he hunan dindan berr. Neuse e vez kaset ar vugale gant o zud, d'ar chef-kanton tostañ, hag e vezet e-kreis ar « c'helc'h brein ». Ya, « al lesenn zo didruez ».

Savet o deus o fenn tud ar c'hanton evelkent. D'ar sul 26/2/78 e oant 400 o vanifestiñ, en desped d'an amzer fall : isili eus an UDB, ar PC, ar PS, ar CFDT, ar CGT, ar FEN, ar Feder. Cornec, ar MODEF, hag all, heb

ankouaad kerent bugale vihan ar skolioù **Diwan**. Ne fell ket da ganton an Uhelgoad merwel. Ne fell ket d'ar re a zo o chom eno c'hoazh — kousto pe gousto — e vefe graet eus o bro ur vro gollet, tonket d'ar baourentez, d'an divroañ, d'an dilabour. Gouzoud a reont eo bet lakaet o c'horn-bro da vont er stad fall m'ema dre faot ur sistem politikel brein hanwet kapitalism, na glask nemed goullonderiñ ar broioù evel Breizh diouzh o foblañs, ewid henn kass lec'h m'o deus diviset e vefe kavet labour, e-lec'h degass labour d'an dud en o bro. N'eo ket gwir, d'o meno, ez eo paour ha rust korn-bro an Uhelgoad : boud zo pinwidigezhioù dindan an douar, boud e c'heller bewañ diwar al labour-douar ; aet int skuizh o weled roulotoù an douristed pinwidig...

Ne vo ket roet taol ar marw d'hon bro. Trawalc'h a dier-skol serret, a dier-kofivers o vont d'an traoñ ; poent eo achuiñ gant ur sistem en deus lakaet kanton an Uhelgoad da goll un hanter eus e boblañs, pe dost, en ur ober 5 bloaz ha 30.

« Ti-skol da werzhañ », a c'heller lenn bremañ war gemennadennigoù ar c'hasetennoù.

Nann ! Breizh n'ema ket da werzhañ ! Hag ema ar Vretoned o sevel o fenn ewid he difenn, ewid gelloud bewañ enni, labourad enni, boud mestr enni.

F. Morvannou

U.D.F. pe Frañs ataw !

Kasset ez eus bet newez zo ur pennad da b/Pobl Vreizh gant unan a lavar ez eo « esel eus Burew Politikel an Unvaniezh Demokratel ewid Farsal » :

N'on ket laouen o kemenn deoc'h ganedigezh breur bihan an UDB (Unvaniezh Demokratel Breizh), UDF e hanw (Unvaniezh Demokratel Frañs). N'eo ket normal-tre ar bugelig, peogwir ez eus ket fenn dezañ, med gant un tok hebkén, heni president ar Republik e hunan.

Diaes eo da grediñ e c'hellje ar paour-kaezh bugelig bewañ epad pell amzer. Eürusamant ! Rag dañjerus-kenañ eo sort strolladoù. C'hoant he deus an UDF, sur awalc'h, dispartiañ ar Frañs diouzh Breizh, Euskadi, Elsass, Okitania... ha me 'oar me ! Ma Doue ! Petra 'chomo 'benn ar fin ? Daoust hag-eñv e vo graet brusunoù gant hon bro garet ha peurbadus ? Pebezh torfed !

Med, forzh penaos, 'dalv ket ar boan ober gwad fall memestra, rag ema Chire ha Debrak war ziwall, o kokorikoiñ e peb lec'h, sikouret ur wech an amzer gant Marchand ha Mitterraiz (hemañ, gwir eo, 'n deus roet d'ar Vretoned an droed da gokorikoiñ en un doare disheñvel...)

S. Sant Laorañs

ENKLASK WAR AR C'HEMBRAEG E SKOLIOÙ EUS KEMBRE

Newez zo ez eus bet graet un enklask e skolioù kentañ derez eus Kembre (kontelezhioù Gwynedd, Dyfed ha Powys) war implij ar c'hembraeg. War-dreñv eo aet ar yezh e Gwynedd hag e Powys, hag a oa araog kornioù ma oa kreñv ar c'hembraeg enne.

Ma talc'h da zigreskiñ niver ar vugale o komz kembraeg, e tigrsko iwe, a-benn un nebeud bloawezhioù, niver ar re a vo barreg da gelenn ar yezh.

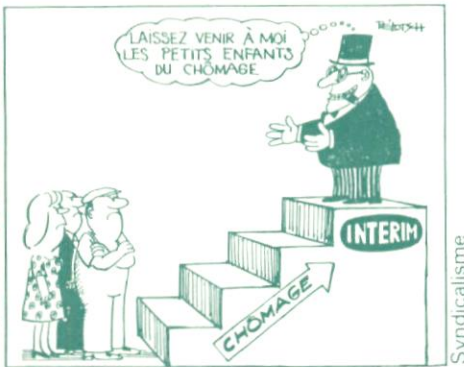
N'eus ket bet graet trawalc'h ewid deskiñ kembraeg awalc'h d'ar saosnegerien, dehe da c'helloud komz kembraeg e peb degouez.

N'eus nemed e Gwynedd ma 'z eus ur politikerezh a-du gant ar c'hembraeg (renet eo kusul Gwynedd gant broadelourien Plaid Cymru).

Red eo lâred avad eh a war gresk niver ar skolioù kembraeg hag ar re a zesker kembraeg enne.

L. Guillaumie

DEWEZHOURIEN AR BED MODERN

Syndicalisme

Boaset omp da glewed beb sort traoù, ha surtoud abaoe un nebeud misioù, gant tud ar gouarnamant, diwar stad an dilabour. Ar wech-mañ koulskoude, an tamm keloù bet chetet deomp deus diwar an tele gant an Ao. Barre zo bet diaes tre da lonkañ. Gwelloc'h, kalz gwelloc'h a ya an traoù, herwezañ, peogwir, e Bro-C'hall, e-keñver ar broioù all, e vefe deuet ar gouarnamant a-benn, dre e vusulioù, da ziminuiñ niver an dud heb labour, dreistoll e-touesk ar re yaouank.

N'ousomp ket re vad hag-efñv eo bet lakaet Breizh ba Bro-C'hall gant Barre, kar amañ, bar vro, e vez gwelet, tost beb sizhun, usinoù o vont d'an traoù, ha niver ar Vretoned dilabour o kreskiñ. Ewid ur serten ouenn a gapitalisted, eh a sur mad gwelloc'h an traoù, kar abaoe an dilabour, daou pe dri bloaz so, e vez gwelet sossietoù ar gapitalisted-mañ o tiwanañ un tamm partoud. *Marc'hadourien tud* a vez graet anehe gant ar sindikajoù, hag es ofissiel ez int sossietoù « interim ».

Eizh sossiete sort-se a oa ba Brest daou vloaz so ; etre daou-zeg ha triwec'h zo bremañ : kresket eo bet o niver gant kresk an dilabour. Herwez ur sondaj bet graet newez zo, 51 % deus al labourerien « interim », n'eus forzh pessort oad e oant, a oa heb labour araog mont da glask labour ba ur sossiete « interim » ; 50 % a soñj dehe ez int falloc'h gwelet ewid al labourerien all. 68 % anehe a soñj dehe n'eo ket ken aes dehe kaoud savidigezh (promotion) ha ma vijent bet en ur plass-labour all, unan stabil.

Ewid ar CGT, « al labour interim zo koulz ha dilabour », memes ma 'n em gav ar vicherourien-se heb labour nemed ur wech dre vare.

Daw eo bezañ bouzar ha dall, a lâz ar CFDT, ewid nompas kompren abalamour da betra e rekour ar batroned d'ar sistem interim :

- gouest int da dorriñ ar c'hontrad n'eus forzh pevare,
- paeet e vez an dud d'an eur, sed e kollont arc'hant pa vez ur « pont », pa vezont en em gavet en o flass gant dale, ha pa vez dewezhioù koñje,
- emglevioù emsavoc'h « conventions collectives » an usinoù lec'h ma vezont o labourad a vez nac'het oute,
- droukturnerezh pe chantaj a vez graet dalc'hmad d'al labourerien interim, en ur brometiñ dehe bezañ kemeret da vad gant ar sossiete, peotramant ar c'hontrel, bezañ lissañsiet ma ne chomont ket trankil,
- lakaet e vezont d'ober labourioù diaes ha dañjerus : *un war bemb gloaset diwar un aksidant labour zo ul labourer interim*,
- hag ewid echuiñ, klask a ra ar batroned dre gemer labourerien « interim », brewiñ ar grevoù (pezh a ya eneb al lesenn 1972 diwarbenn al labour « interim »)

Etre 200 ha 250.000 den a vez implijet gant sossieteoù « interim » e Bro-C'hall a-bezh. Trawalc'h ewid kompren buan poues bras ar sort implijamant war dachenn « marc'had al labour ».

Syndicalisme

Newez zo e krede rener ur sossiete « interim » eus Brest lâred e selle douzh toud an dud dilabour evel kliented possubl e stal. Ne faote ket dehoñ koulskoude roiñ statistikoù diwar an dud implijet gantañ beb sizhun.

Kontañ a ra CGT Brest avañtur ur micherour brestad bet lissañsiet gant e batron, kemeret diouzhtu gant ur sossiete interim ; ha setu ar micherour kaset kerkent da labourad bar memes usin, ewid peurechuiñ al labour bet komañset gantañ du-se araog bezañ plantet 'maes.

Sort buhez a vo heni ar re a labourou ewid sevel ar form radoub ba Brest. Ur bern tud — 300 martese — a vo implijet gant ar sossiete *Fougerolles* ewid labourad war ar form-se : labourerien interim a vo al lodenn vrassañ aneho. Nos-deiz e vo poaniet (an 3 x 8), hag ewid mont buannoc'h, en hanw ar profit daonet, ne vo ket taolet kement-se kont deus ar sekurite. Ped micherour 'vo gloaset, 'vo lazhet martese kehidi ha ma pado ar santier ? Ur pris re uhel zo bet paeet dija ewid lardañ ar re binwidig, toud mignoned da v/Barre, Giscard, hag all...

Hiziw muioc'h ewid biskoazh eo deuet ar mare da chañch penn d'ar vazh da vad, ewid echuiñ gant ar varc'hadourien tud, ingal pessort tud e vezont.

Y. Al Lae

RADIO - U.D.B.
Tel. (16.98) 80.18.47

KENTAÑ MEETING BRAS AN UDB

Yvon Boëlle

E Roazon eo bet graet, d'ar sadorn 25/2/78. Goude bezañ bet manifestet dirag hag e diabarzh Ti FR3 Roazon (gwelit hon pennad p. 8), ez eo aet re an UDB hag ar re a oa deuet da Roazon galwet ganti, beteg koku kozh leurgêr al Lisoù. Eno eo bet gwelet petra eo deuet an UDB da vezañ en ur ober 14 vloaz. Ya, 14 bloaz zo eo bet savet an UDB, gant 17 a dud. 17 esel en UDB e 1964, 1700 e 1978 : n'eo ket re fall oll. En desped da gement a vez graet ewid klask mougañ mouezh an UDB, ewid klask he disteraad, ewid klask lakaad anehi war renk paotred an tarzhadennoù...

Wardro 3000 mil a dud a oa dindan ar c'hohu kozh. Tud yaouank dreistoll, tud eus an UDB, ha tud n'emaint ket en UDB. An heni a oa lemm e zaoulagad a c'helle gweled iwe, e korn pe gorn, unan pe zaou eus relegoù an Emsav kozh, deuet da weled penaos e oa kont gant strollad emrenerezh Vreizh, diasezet gant o mallozh, hag aet war-raog en desped d'o c'hunu-jennoù ha d'o mouzherezh...

N'omp ket bet diasezet avad war rewi-noù an Emsav kozh. E plass tud o'n em

lakaad raktal da « bennrenerien » ha da vistri diharz o galloud — sañset —, hon eus bremañ ur strollad frammet, o vont en-dro dre an demokratiezh, an dilennañ, ar brassañ niver a vouezhioù. Ur strollad diasezet e pewar c'horn a Vreizh hag en diavaes. Ur strollad degemeret pe, d'an nebeutañ, toleret gant ar strolladoù all, re an tu kleiz hag all.

Gant Jili Servat, ar c'haner brudet, esel eus an UDB war ar memes tro, eo bet digoret an abadenn. Kloset eo bet gantañ iwe, wardro 23^e 30, an dud o kannañ pos kentañ Bro Gozh Ma Zadoù hag ur pos pe zaou eus an Etrevroadel.

Otokirri e-leizh, leun a dud, a oa dere-det da Roazon eus Brest, Montroules, Kemper, Landreger, Sant-Brieg, An Oriant kenkoulz vel eus Naoned.

Graet eo bet epad ar meeting ar gont eus taolioù kaer an UDB en ur ober 14 vloaz. 8 a dud zo deuet da zisplegañ dirag an oll, e galleg, e brezhoneg, peheni eo buhez pemdezieg ar Vretoned, gwasket gant an divroañ, an dilabour, an diaesa-mañchoù war ar vicher.

Emaomp o kennig da bobl labourerien

Vreizh un hent trema ar sossialism hag an emrenerezh demokratel : gant ar re-mañ o daou e vo aessaet da labourerien hon bro, ha roet dehe an tu da gemer ar galloud en o bro.

Deuet eo iwe war ar leurenn vras ar 14 kandidat bet o kabaliñ, gant o 14 supleant, da geñver votadegoù mis Meurzh (gwelit ar foto amañ a-us). Huchet zo bet dehe gant lewenez, roet zo bet kalon dehe gant strakal an daouarn dehe. An Telegramme e hunan (27/2, p. 3) en deus kavet « sebezhus » (impressionnant) noswezh laouen ha nerzhus an UDB e Roazon.

Emaomp dalc'hmad war an dachenn, o kennig d'ar Vretoned an eürusted en o bro. N'omp ket distrujerien, mes, er c'hontrel, tud o sevel, o tiasezañ, o verniañ maen war vaen da lakaad sevel un ti newez e-barzh ur vro diskaret.

Ema fin ar c'hantved o tostaad... 14 vloaz ema an UDB o turkañ. Turkañ 'ray c'hoazh. Ne vo ket mouget he mouezh. Re an UDB n'int ket tud pladet ha doñv. Garw, digabestr ha leun a nerzh, emaint o fringal e-barzh ar gompesenn...

PREZEGENN DANIEL GIRAUDON, DANVEZ-KANNAD UDB
DA LANNUONIS D'AN 18 A VIS C'HWEVRER

D'an 18 a vis C'hwevrer divezañ e oa deuet Strollad Karaes ha Strollad ar Vro-Bagan da c'hoari Piknik 'pad ar bresel ha Ma c'helljen-me kanañ laouen dirag tud Bro-Dreger. Urzhiet e oa bet an traoù gant UDB ha setu ar c'homzoù a lavaras hon kamarad D. Giraudon.

Mignoned ker,

Emaoc'h o paoues gweloud pegen genaoueg ha pegen dañjerus e vez mont da biknikañ pa vez ar bresel o strakañ partoud.

Ma oa dañjerus gwechall, areset eo krediñ n'eo ket aet an traoù war wellaad, pa gomzer dimp bremañ eus Bombes Atomik, nukleer pe me oar petra c'hoazh ! Plasset mad abominab omp amañ, peogwir eo en Breizh, ha pas lec'h all, eo bet diviset gant gouarnamant Paris diasezañ toud e ous-tilhoù a varw.

Heniennoù, war a seblant, a gav se mad ! An Aotrou Marcel Dassault, eveljust ha toud e gensorted eus an RPR, ar PR, a gav evelse un tu dispar da leuniañ godelloù paotred an Arc'hant Bras.

Lod all evel tud ar PS hag ar PCF a oa o stourm kasel-ha-kasel gant an UDB n'eus ket pell 'zo c'hoazh o deus chañchet tu d'o chupenn a-greis-toud !

Ha setu bremañ UDB he hunan ewid krial a boues penn, ewid lavaroud : Nann ! N'eus buhez ebed a savo diwar toud an diotachoù-se !

Kement-se zo gwir ewid toud al labourerien eus ar Frañs, med gwirroc'h eo c'hoazh ewidomp-ni, Bretoned, pa weler e petore stad glac'harus eo kouezet ekonomiezh hon bro. En Breizh eo e vez kavet ar muiañ a dud en chomaj !

Kantvejoù 'zo ema ar Vretoned o poanial hag o vevañ war an douar-mañ, hag an an douar-mañ zo dehe !

Bezomp war ewezh neuse, mignoned ! Ema Paotr-e-Falc'h o klask en em silañ en hon toues !

Ema an Ankoù o klask boutañ ah-nomp e-maes eus Bro hom zadoù !

Ma !
Paotred an UDB o deus graet o soñj en em gannañ hag e lavaront d'an Ankoù :

« Bout ! Bihan ! Bout
Med kàer 'po boutañ
Diskrogfomp ket eus an tamm douar-mañ ! »

Ema pobl Vreizh o tihuniñ goude un hir a gousk. En ur votiñ ewid kandidated an UDB e mis Meurzh da zont, e tiskouezfomp splann da c'houarnamant Paris n'omp ket prest da dilojañ eus Bro yaouank hon bugale !

Kenavo, mignoned, ha chañs deoc'h da weloud sklêr pa vo deut ar c'houlz.

Distagañ a rae hañv-gouañv
Gerioù ken prim gerioù ken skañv
Gerioù ken skañv gerioù ken kàer
Ha pichoned un evnetaer

Ur wech e oa, kreis he nec'hamant
Ur bobl o komz
Ur bobl o parlant
Herwez he soñj herwez he c'hoant
E-kreis un deserzh mein ha lann
Un deserzh brug dres ha balan

E-kreis ar glac'har hag ar joa
Ur vouezh e oa !
Ur wech e oa...
Hag ur wech e vo adarre
Ma ousomp oll ober eus se.
Klaouestre !

Yann Ber Piriou - 18.XII. 1977

AIR RHUYS, un evn oaet un tenn en e askell...

Diviset en deus kusul ti-kêr Gwened chom heb roiñ un dornad argant da **Air Rhuy**s ewid ar blé 1978... E'id PDG ar gompagnunezh-se, an Ao. **Ayrault**, ema bet un taol kountell en e galon an divis-se a gêr Gwened...

Ha neoazh da betra e servij ar gompagnunezh kirri-nij **Air-Rhuys** ? Da zegass touristed pinwidig kornbro Paris bete « magerioù newez » Kerjouanno.

Ne vez ket gwelet ur bochad ministred e-barzh ar c'hornad-mañ, er mare-mañ. Perag nompas sevel ur gompagnunezh **Air Karnag** iwe ? Ema an douristed pinwidig ec'h ac'hubiñ ar vro en he fezh...

Sellit. Kastell Tredion, ag ar 15e kantved, e vo gwraet ur « résidence super-luxe » anehoñ : 2500 L ar sizhuniad e'id un den ; n'eo ket fall. Boud zo pichoned da zibluiñ, sur mad. Er vuhez ema red nijal uhel, ha nompas chomel, a res d'an douar, e-mesk ar saout e peuriñ.

An Ao. **Ayrault** n'eo ket nec'het bras ged Smikarded Breizh, na ged an dud dilabour a zo dre amañ.

Diwar « Ar Boned Ruz », kannadig
kevrenn gwened an UDB

MARVAILH

EWID UN AMZER-NEWEZ

Ur wech e oa an douar
Ur wech e oa ar mor
Ur wech e oa ar rec'hier ar c'herreg ar
c'hoajoù don ha du
Ur wech e oa ur bobl
War hanter fur
War hanter lu
Ur bobl a-ouenn gant an awel
Ur bobl trec'het
Ur bobl isel
Ha koulskoude uhel he sell
Ur bobl feizleun
Ur bobl maen-greun
Ha dour-stivell

N'eus ket a zemokratiezh...

Yvon Boëlle

er Frañs, bro ar frankis sañset. Emaomp en ur vro ma vez graet *van* d'ober ur bern traoù, ma vez graet *van* da heuliañ spered an demokratiezh. *Graet van*, ha mad pell zo. E gwirionez en un demokratiezh vourc'his eo emaomp. Derc'hel a raer d'ober peb tra ewid roiñ ar galloud d'ar vourc'hisien dalc'hmad ; ewid se eo graet an « demokratiezh ».

Pebezh farsadenn eo bet ar « c'hempenn » bet graet d'an tachennoù-votiñ gant de *Gaulle* gwechall ! Ewid diaessaad e jeu d'an tu kleiz e oa bet graet kemend-all : n'eus ket bet graet netra, war-eeun, a-eneb d'an « demokratiezh », med piw 'gredo lâred ez eo « demokratel » doareoù ken divezh ?

Dalc'hmad e vez kavet un digarez bennag da gass ahanoc'h da bourmen...

Pa oa krogad ar votadegoù o tostaad, o doa re an UDB goulennet digant re FR3 Roazon, — *France-Régions* ! soñjit —,

bezañ aotreet da gaoud un troc'had amzer, evel ar stroladoù all, war ar radio hag an tele.

N'eus bet netra d'ober. Al lesenn eo al lesenn. Faotañ 'ra kaoud 75 kandidat. Na boud ne c'hell an UDB kaoud nemed 33 d'ar muiañ, peogwir ez eus 33 tachenn-votiñ e Breizh, n'eus bet netra. Setu, eveljust, ez eo lakaet an UDB disterroc'h ewid n'eo-hi.

Aet skuizh gant doareoù ken vil ha gant digarezioù ken toull, o deus diviset re an UDB ober ur vanifestadeg vras e Roazon d'ar sadorn 25/2/1978, dirag ti ar Radio-Tele FR3, bd Janvier hag en diabarzh iwe. « Sitting », dibunadeg e kêr, un drugar eo bet gweled pegen braw eo deuet he zao! gant an UDB.

Aet eo goude-se ar vanifestanted beteg leurgêr al Lissou, e-lec'h ma oa meeting bras an UDB da vezañ.

Komanantit da b/Pobl Vreizh

Ar gelaouenn bolitikel nemeti e brezhoneg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez.

Chomlec'h.

a gass e gomanant
Boutin : 30 L (1)
Skoaz : 50 L pe ouzhpenn (1)
Estrenvro : 50 L (1)
(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2746-79

HEB

UDB

BREIZH

EBED !

ARC'HANT
DA
ZIFENN AR
GALLEG
A VEZ
KAVET
DALC'HMAH

Dalc'het hon eus soñj en doa ranket **René Richard** mont kuit diouzh FR3 n'eus ket pell zo, dre ma ne oa ket arc'hant awalc'h ewid paeañ e labour dehañ.

Arc'hant zo bet kavet koulskoude ewid skignañ programoù galleg en tu all d'an Alpoù, e traonienn Aosta, e Norzh Italia.

Ewid difenn ar galleg hag astenn e rouantelezh, e vez kavet arc'hant dalc'hmad.

N'eo ket heñvel an traoù ewid yezhoù « rannvroel » ar Frañs. Evelse 'ma kont e bro gwirioù mab-den.

L. Guillaumie

LENNIT
POBL VREIZH

RADIO - U.D.B.
Tel. (16.98) 80.18.47

— SCOP — C O D A —

Tommeres.

Tredan (elektrissite).

plombiri - salioù-dour -

aweliañ ar stalioù labour-zouar

Oc'h ober wardro ar binwioù

Westfalia ha **Separator**

Enesenn Vihan

29212 Ar Vourc'h-Wenn

Pellg. 845730

Un ti-kenwerzh hebkén
e GWENED

e'id an dilhad
gis Breizh

(kabigoù, mantilli glaw hag all,
jilettennoù martolod)

TI AR C'HABIG
8, r. René-Rogues

BAZHVALAN EN TU ALL D'AR MOR

Er sizhun all, pa 'm oa un toullad dewezhioù, e oan aet d'ober ur « weladenn » beteg Bro-Gembre, da glask ober an dimeziñ etre kêr Lannuon ha heni b-Vangor. Gwenn-kann 'oa sae ar plac'h newez, rakar ne oa ket bet kemend-all a erc'h du-hont tregont vloaz a oa. Sin vad, kweda? Goude-se oa red din evelkent mont da dematañ al lesvamm, ha se zo kaos 'm oa sachet ma skassoù beteg Londres. A-hont er Parlamant, 'm eus bet ar blijadur da evañ ur bannac'h gant George Thompson, kan-nad eus ar Scottish National Party, a 'm oa bet gwelet eno tri bloaz'so (gweled **Pobl Vreizh** n° 66). Ha chañs 'm oa, penegwir e oa en deiz-se end-eeun, ur breud pe un divis a boues bras diwarbenn an « devolution » ewid Bro-Skoss (pezh a hanwomp-ni emrenerezh pe autonomie). Roet 'oa lamm adarre d'ar gouarnamant Labour en nos-se ha fuloret Skossis eveljust.

— Paour-kaezh Skossis, a soñjen-me, ha neuse : Paour-kaezh Bretoned !

Rakar, prederiomp daou vunut war an afer : **Hanterkant vloaz 'so** o deus prometet ha adprometet Strollad al Labour hag ar Strollad Liberal en Breizh-Veur reiñ an devolution-se da dud Bro-Skoss ha Bro-Gembre. Hanterkant vloaz, tudoù kaezh ! Hir eo ar vuoc'h da halañ ! Ha pa soñjer ouzhpenn pegen souploc'h eo bet a-viskoazh ar gouarnamantoù saos e-keñver Kembreis ha Skossis ewid ar

gouarnamantoù gall e-keñver ar Vretoned hag all ! Neuse e c'haller en em c'houlenn hag-eñv eo genaoueg da vad pe dall-mik ar « vrogarourien » vreton hag a laka o fiziañs er strolladoù evel ar PS pe ar PCF, beteg mont da vezañ isili deus ar strolladoù-se kentoc'h ewid dont en UDB e-lec'h m'ema o flass. Eveljust zo kenniget bruzhunoù dimp er Programme Commun. Eveljust zo bet komzet gant Mitterrand deus « le droit à la différence ». Med petra eo se e-keñver ar pezh a c'houlennomp, ar pezh a c'hortosomp ? Hag an aluson-se, kredit hardi, a vo stard da gaoud ; marc'hatañ vo d'ober, rakar, petore poues en devo un den a-fesson evel Le Penec e-barzh ar parlamant ? kasi nul.

N'emaomp ket o folklorachin : oc'h ober politik emamp.

Ha neuse 'vo klewet hirvoudoù tristoc'h ewid Doue Pleuveur, hirvoudoù mouezhioù o klemm, evel o deus klemmet dalc'hmad hag evel e klemmont bepred, en deiz a hirie a-eneb da Haby pe da reoù all en e raog : « Prometet ho poa, Aotronez pe Kamaraded, ha n'ho peus ket sevenaet ho promessaoù. Diwallit, ar Vretoned na bermetfont ket e ve gwraet goap oute da viken ! » Allas 'ta, ma Doue ! Doganet vefont beb tro.

Arabad krediñ eh afen a-eneb da bolitikerezh an UDB hag a zo bet sklâer a-viskoazh : diskar an tu dehoù er Frañs ha lakaad an tu kleiz e penn. Geo, geo, re bell a zo ema flastret ha mac'het al labourerien hag un tamm disamm a digasso deze ar Programme Commun. Re wir eo. Med ewid pezh a sell gwirioù hon fobl, pobl Vreizh, e vo red d'ar Vretoned bezañ kad da gomz uhel ouzh reoù an tu kleiz gall pa vefont e penn hag ewid se e vo red dimp-ni, UDB, bezañ kreñv, ar c'hreñvañ ar gwellañ. Rakar, a-fass dimp ema ar stad ar muiañ sañtrali-set en Europa pe memes er bed a-bezh.

N'eus nemed un hent d'ar re a gar o bro Breizh hag he fobl : dont en UDB, stourm en UDB, ha trec'hiñ gant an UDB. Kement tra all n'int nemed bitrakoù, koll amzer, hag abusetes !

Loig Kervoas, eilmaer Lannuon

Komanantit da Le Peuple Breton

E galleg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez.

Chomlec'h.

a gass e gomanant
Boutin : 30 L (1)
Skoaz : 50 L (1)
Estrenvro : 40 L (1)

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2365-76

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Paperenn ewid goulenn mont e-barzh UDB

Hanw hag hanw-badez.

Chomlec'h.

Goulenn a ran moned e-barzh Unvaniezh Demokratel Breizh

D'an (d'ar). 19.

Sin : Da gass en-dro
(troc'het pe adskrivet) da

UDB B.P. 304 - 29273 BREST CEDEX

Plijoud a rafe din displegañ deoc'h un tammig perag ez on interestet gant ar brezhoneg. Un hanter Vreton ez eus ahanon e gwirionez. Va mamm eo hag a zo bet ganet en un atant bihan e gwiglan (tost da Vontroules). Re niverus e oant da vevañ war an atant-se, hag ez eo bet aet kuit da Baris, betek he marw daou vloaz zo. N'he deus morse ankouaet he yezh hag he deus desket din un tammig anehi. Med gant levrioù surtoud eo 'm eus desket va zammig brezhoneg...

Felloud a rafe din bremañ ober un dra bennag ewid stourm hor yezh, hag e kredan ez eo diwezad mat dija ewid chom heb ober netra. Koulskoude, ar poanussañ ewidon eo gouzoud ped a Vretoned a gaver o tispris o yezh, pe ar vezh ganto abalamour dehi. Re alies 'm eus gwelet kement-mañ e-touesk tud ma c'herent-tiezh. Med arabad fallgaloniñ.

Ar pouesussañ d'ober eo poaniañ da c'hañch spered ar Vretoned, e Breizh end-eeun, dreistoll er c'horniadoù ma vez komzet brezhoneg forzhig c'hoazh, da lakaad an dud da vezañ lorc'h enno eus o yezh ha d'ober ganti a vouezh uhel.

Ansav a rankan iwe ne blij ket kalz din evelato gwelet an traoù politikel — gant an disranet ma 'z int — mesket betek re gant kudenn ar yezh (pe ar c'hontrel). Martese avad ez eo red din koulskoude assantiñ d'ar stad-se ewid ar mare. Med kalz gwelloc'h e vefe, da gentañ, kaoud un unvaniezh wirion endro d'ar yezh.

Daoust-da-se emañ o vont da gass **Pobl Vreizh** d'un nebeud kerent ha mignoned n'int ket boaset da votiñ ewid re an tu kleiz, evel don-me ahendall.

Bloawezh mad deoc'h ha d'ho skipailh. Kalon vad.

A greis kalon ganeoc'h.

J.C.S. 92430 Marnes-la-Coquette

Deoc'h-c'hwit tud a gomz brezhoneg ! N'eus ket kalz a dra c'hoazh ewid hon kultur !

Skouarn bouzar e ra ar gouarnamant war-lerc'h n'ousomp ped goulenn bet graet gant ar Vretoned, abaoe 50. 100 vloaz. Petra hon eus bet betek bremañ ? Traouigoù hebkén. N'eus den ebed o c'houzoud istor ar vro, o c'houzoud un dra bennag diwarbenn ar skrivagnerien hag an arzoerien vrudetañ. Netra war ar sonerezh, an ekonomiezh, an dañsoù, ar filosofiezh, hag all. Ober goap a ra tud ar gouarnamant. Med ne vint ket ataw mestr dimp, ma ya paotred ha merc'hed an UDB da gaoseal gante en hon hanw.

Diwar un droc'hadenn tennet eus ur gasetenn voulet, ha bet kaset da b/Pobl Vreizh.

Klewet 'm eus e kassit **Pobl Vreizh** d'ar soudarded ewid mann. Un dra vad eo an dra-se, da gentañ peogwir ne vez ket roet kalz arc'hant dimp, hag iwe peogwir e vo moien din martese diskouez **Pobl Vreizh** d'ar re all, ha da c'houde kaoseal diwarbenn Breizh. Dont a ra **Pobl Vreizh** da vezañ ken braw hag ar PB. Kendal-c'hit gant ho hent.

Soudard J.E., Melun

N'eo ket bemdez e vez gwelet un estudiant o kass e arc'hant er maes, med ewid un dra vad, geo ! Red eo dehañ stourm iwe. Setu ma c'homanant da b/**Pobl Vreizh**.

I.S. Perwenan

Demad deoc'h

Karoud a rafen komanantiñ da b/**Pobl Vreizh**. Setu amañ ur chekenn 40 L ewid ma c'homanant, setu amañ ma gourc'hemennou, hag iwe un tammig rebech : ne vefe ket mar-c'hamatoc'h moulañ ar gelaouenn war baber boutinoc'h (evel ar c'hasetennoù pemdezieg), ha roññ muioc'h a blass d'ar pennadoù, diwar goust ar fotoioù hag an tressadennoù disterroc'h ?

Cl. Le Buanec, 95150 Taverny

Epad pell eo bet Pobl Vreizh divalaw awalc'h, n'eo ket ? Ar mouler eo en deus kenniget ar paper lufr : aessoc'h e vez da blegañ, emezañ.

Lod a gav dehe ez eus re a fotoioù : ewid lod all ez eus re nebeud : ober a raomp gwellañ ma c'hellomp !

Trugarez d'hon lenneres ewid he c'homanant hag he c'hourc'hemennou.

Pobl Vreizh

Hetañ a ran deoc'h ur bloawezh mad ha fonnus war an dachenn bolitikel dreistoll, med iwe war an tachennoù all

« Ur bloawezh mad a hetan deoc'h :

Yec'hed ha prosperite

Hag ar sossialism breizheg e fin ho stourm »

(Son newez war un ton kozh)

Gwellañ gourc'hemennou d'ho skipailh en e bezh ewid stumm newez **Pobl Vreizh**, ken braw all ma 'z eo deuet gant ho strivoù ha re ho lennerien.

A greis kalon.

Klaoda Rilly, 41000 Blois

G.R. Pobl Vreizh

Porzh Saoson en Enes ar Gêrveur : da biw e vo hon perzhier-mor edan berr ? D'an douristed, pe da beskaeterion hon bro ?

RADIO - U.D.B.
Tel. (16.98) 80.18.47

JUSTISS VIHAN AN AOTROU PREFED

Warlene e Montroules 'oa degouezet ganin bezañ dic'hwistet parchog un oto, dre ma loc'hen va heni eus al lec'h ma edo. N'oa den war-dro. Me' lakaad va hanw ha va chomlec'h. Ha kuit d'ober defotajou.

Va faperenn ne voe ket kavet. En he flass edo un all, skrivet warni niverenn va oto. Goude ma vefe aet kuit va heni me, pe tennet, n'eo kont ebed. Se 'n eus roet din tro da dañva, war un troad bihan, a nebeud a goñsekañs, petra eo diw justiss ar **Frañs eternel**, meulet ra vezo.

Antronos n'eo ket perc'henn an oto a deue da va gweled, med archerien va c'hêr. Pedet groñs ganto da vont da archerdi Montroules da zisplegañ ar pezh a zo red. Eno em oa desket ar gentel gentañ. Gouzoud a raen ervad petra 'm oa

n'eus den ebed peurvad war an douar otoioù-mañ, hag eo un dra amjestr ar justiss. Gant archerien e vez skrivet an oll danevelloù-se. Me, n'oa ket faotet din sinañ « va » heni diouzhtu, ha lakaet 'moa chañch daou pe dri draig. O lenn danevell an test oa aes d'an oll a lennfe (med piw a rafe, se ?) e oa dibossubl net traoù zo a oa e-barzh. Ha disprout edo gant ul lodenn eus he danevell ar pezh a lavare e lec'h all.

Ewid danevell-skrid an archerien n'oa ezomm ebed a varnedigezh. Kablus edon, n'eus forzh penaos. N'oa kaos e-barzh nemed eus digareziou ijinat ganin d'en em zigablussaad. Ha galleg diwar romantou poliss pemp kweneg.

Sed e oan da weled an test, 'oa ul laboureres douar eus va bro. Ha petra 'moa klewet ganti ?

Ar sitorianed : derived mad da vout tousel ?

graet, nondedie. Med n'oa tu ebed din da brouñ tra ebed. Ha dija e oan kontet evel un den kablus, a zo dispiljus awalc'h.

Plac'h an oto a voe pedet da zont. Da weled pessor penn dolog en doa he « zorfetour », kredabl bras. Lakaet he doa klemm, pezh a zo reizh awalc'h, rag sinet edo ar baperenn gant un « test ». Ne ouie ket re vad ha derc'hel a rafe d'ar c'hlemm-se, avad. N'oa ket sur memes da vezañ diviset gant an assurañs ! Se, da vihan-nañ, a ouien-me. Amzer din da ober un dro da gerc'had paperioù e va oto, ha n'oa keloù ebed ken da chom nec'het. Derc'hel d'he c'hlemm a rafe. Ewid ur wech m'edo paket un torfetour, edo kerkoulz dezañ pakañ, kea.

Tri mis goude, oa kemennet din e passefen dirag komission tennañ an aotre-bleniañ is-prefeti Montroules. Ha ma karfen, e c'hellen dont da weled an dossier araog, pe kass un alvokad e va flass. Me mont da weled eta. Etretant oa bet kavet un test, dre ar c'hasetennoù. Med n'oa ket heni ar baperenn. Na proufiñ na disproufiñ ne oa ewid ober, pa n'he doa gwelet nemed ar fin toud, 'p edon o vont kuit. O « te-c'hed » kentoc'h, anad d'an danevell-skrid a oa lakaet war he c'hont ha sinet ganti. Hag en ur lenn an danevell-mañ, e teskis an eil gentel :

Lavaret en doa dezi un archer e ouezent piw en doa lakaet ar baperenn. Nemed n'he doa ket c'hoant ar plac'h dianav-se bezañ « aherdet ». Ha me neuse ? Hag ar memes tra 'oa lavaret d'he gwas. Drol he doa kavet e vefe ezomm anezi neuse. Dreist oll pa ne broue netra, na disproufiñ kennebeud.

Kement ha ken bihan m'oa aet alesse d'an archerdi. Ha goulennet gweled an adjudant. Displeget dezañ. « Grevus eo ar pezh a lavarit, emezañ ». Hag 'oa pedet raktal an archer da zont. « Daoust ha lavaret ho peus kement-mañ kement da Mme... ? » Hemañ a respontas n'oa ket. Hag eno 'm boa desket un teirved kentel, med ne lavarit ket deoc'h pessor heni. Da echuif e lavaras an adjudant din : « Ma talc'h ar vaoues-mañ da lavared sotonioù ne vo dale ebed ken na vo poursuet ewid dismegañs d'un archer. Ur bellgomzadenn dezi, hag e vo gwelet mad petra he deus klewet pe n'he deus ket ». Braw eo kaoud ar pellgomz, memestra.

Dewezh-bodañ ar gommission 'm oa prientet ur skrid emzifenn. Eveljust ne oan 'wid proufiñ tra ebed diouzh va z, med int, n'oant ket iwe. Ha gouzoud a raen edo erbedet tennañ va fermi diganin ewid pewart miswezh. N'oa ket sañset din gouzoud avad rag golo an dossier « n'oa ket

da vezañ diskouezet ». Med gwelet 'moa dija. Erbedet gant piw iwe ?

Setu 'm oa gwisket va c'havatenn, ha lakaet va botoù e va zreid. Gedal 'm oa rafket, rag un toullad tud 'oa, ha peb heni d'e dro (n'oa ken ur plac'h e toudes ugent gwas bennag pe dost). Tennañ va skrid eus va godell 'm oa graet ha komañs lenn. Lavaret 'voe din ober buan, n'oa ket kalz amzer, ha kalz tud o c'hdal en traoñ. Lavaret din iwe n'oa ket dirag ar barner.

Med petra mad awalc'h eo ar gommission-se ? Tost da bemzeg den a oa diragzon (paotred toud). Demokratiezh, kea, braw din. Ar pezh a raont eo aliañ lemel an aotre-bleniañ, pe get, ewid ur frapad amzer. Nemed ha disgræet vefe an divis gant ar varnadenn. Med piw a zivis abenn fin an dro ? An is-prefed e-unan. Ar gommission ne ra ken erbediñ, d'he zro. Peger braw kavoud kement all a dud vad prest da abusif amzer brisius da zont da erbediñ, memestra !

Ma n'eo ket kastizañ anezañ eo tennañ e aotre digant ur paotr yaouank, ne ouezan ket petra eo. War e droad ez aio da fest-nosiñ, emichañs. Krissoch eged ur c'hastir arc'hant e c'hell bezañ, boud an traoù evel m'emaint en amzer hiziw. Ha ne ran ket hanw eus tud eo diaes dezo diouveniñ o oto ewid o micher. Barn n'eo ket, sañsetamant, med kastizañ avad ez eo.

Ken aheurtet e oan da zigoriñ va beg bras da 'n em zifenn, ma troas a eneb din an oll e nebeud amzer. Unan a c'houlennas diganin, mil faezh m'edo gant va zatouillerezh. « Daoust ha soñjet ho poa skrivañ niverenn an oto all ? » 'M oa ket. D'ober petra iwe ? Peger braw kaoud evelse ur reolenn-vusuliañ ewid peb tra. Unan a zaou eo neuse. Ar peurrest n'eo nemed plantañ maliss ha kiviñ gaoù.

Ironik edo klewet iwe, just araog mont kuit : « Ma kav deoc'h ne vez barnet kriz nemed an dudigoù vihan, e faziit ». A zo un dra vad, ewiljust. Goudese n'eo ket drol e vefen bet « barnet » da c'hwec'h miswezh diaotre.

Ewid ar varnadenn « da vad », mis hanter goude pe seig, n'edo ket va oto ganin ken dija, med va c'havatenn a oa ataw. Nemed en taol-mañ oan aet da gavoud un alvokad. Petra 'reoc'h, mont da festoù-nos a blij din, ha da vont da bell, a-wechoù. Ha gwir eo iwe n'on ket unan eus an dudigoù vihan, plijet din pe get. Ha da Vontroules adarre, nemed da ru ar Boan Benn (an hanw ofisiel) en taol-mañ. Ma. N'edo ket va faper ganen med anavoud mad va difennadenn a raen. Hag a-benn ar fin n'oa ken me a ouie petra 'oa c'hoarvezet. An alvokad ne reas ken adlavared helavarroc'h ar pezh a 'm oa-me lavaret en e raog. Blew hir en doa an aotrou barner... Hag e voen akitet, digastizet kwa, pa « n'oa ket prout eo diwar ar pezh a lavaren ».

Ouezan ket ha kentelius ho peus kavet va fennad, med un tamm ali divalaw 'h an da reifi deoc'h. Heuliit hoc'h enebourien e peb lec'h, ha pa c'hoarvezzo ganto pladafi askell un oto, lakiit ur baperenn sinet « un test ». Tro dezo da vont da douristañ da Ru ar Boan Benn e Montroules, mard int eus an tu-se.

Tristoc'h kalz zo. Forzh pessor sistem politikel all vefen bet o chom ennañ, n'oa tu ebed din da brouñ tra. Justiss zo justiss, beteg en traoù bihan, pe n'eus ket anezi. Skrijus eo soñjal petra vefe treusvarn war draoù grevusoc'h eged ober pokig d'ur parchog. N'on ket sur e vez gwelloc'h ataw bezañ kiger eged bezañ leue.

Ar Storloker

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz
barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier
80 pajenn e peb niverenn - Renner : Ronan Huon
komanant : 35 L - Studieren : 25 L
Teñzorier-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
ST. SERVAN 35400 ST. MALO - CCP 5349-06 PARIS

AR FALZ

kelaouenn drimisieg an Emsav diasezet gant Yann Sohier,
bodet ennañ skolaerien ha kelennerien Vreizh a-du gant ur
skol vreizheg ha laik gwirion
Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).
AR FALZ, Str. Kan-Ar-Gwez - 29245 PLOURIN-MONTRouLES
KRP 430-20 H ROAZON

LABOUR HAG INDUSTRIOÙ E BREIZH !

Pa 'n em gavo an niverenn-mañ eus **Pobl Vreizh** gant hon lennerion, ne vo ket achu c'hoazh gant an abadenn bet digoret tost da c'hwech'h mis so. Nann, ne ouezimp ket c'hoazh gant pere e vo aet ar maout da geñver ar votadegoù : pe gant re an tu dehoù adarre, pe gant re an tu kleiz. Ne ouezimp ket c'hoazh petra 'vo bet deus esperañs al labourerion dre ar Frañs a-bezh, na deus heni labourerion Vreizh ispisial : lakaet eo bet an trec'h da vont gant an tu kleiz, ma raer diouzh ar sondajoù. Med piw zo gouest da lâred petra 'ray ar PCF etre an diw dro ? Lakaad an traoù da c'hwitañ da vad, ha gortos 1983 ! Pe tapoud krog e-barzh ar stur gant re ar PS ha re an MRG, ewid digoriñ an hent d'ar sossialism, ma ne c'heller ket henn diasezañ da vad diouzhtu c'hoazh.

Ne ouezimp ket kennebeud petra 'vo bet eus taolioù-aessae an UDB ewid digoriñ an hent d'an emrenezh ewid Breizh, ha d'ar sossialism war ar memes tro...

Kement ha gortos neuse petra 'ziviso ar « bobl soveren », kement ha gortos petra 'ziviso dreistoll pobl Vreizh, hag hi sujed ha tamm ebed soveren ewid c'hoazh, taolomp ur sell ur wech ouzhpenn war stad hon bro Vreizh.

Pa vo paouezet da derzhienn ruz ar votadegoù, e chomo Breizh evel m'ema moarvad, gant he c'hudennoù, dalc'hmad memes re : an dilabour, an divroañ, an diouwer a industrioù hag a ekipamantoù...

Zokén, ya, mar gwelomp an tu kleiz gall o vont e-barzh, — hag e raimp kement a zo red ewid se —, ne vo ket savetaet Breizh gant **Mitterrand, Marchais** hag o re ken aes ha ma lârer : koukou ! Hag eveljust ma vez tapet ar stur gant re an tu dehoù, e talc'ho Breizh da

vont gwashoc'h-gwashañ war he diskar.

Forzh peheni e vo an disoc'h eta, e talc'himp, evel ma talc'homp bre-mañ, da c'houlenn stard ha groñs industrioù ha labour ewid Breizh hag ar Vretoned.

Epad ar c'hrogad-mañ, hon eus darempredet a-dost hag aketus tud hon pobl Vreizh. Gwelet hon eus anehe bemdez-Doue epad tost da dri mis. O gwelet hon eus, bew, nerzhus, kig hag eskern. E oant, emaint ataw o klask gweled o bro chom en he sav. Emaint o c'hortos ar chañchamant bras a dorro, a vrewo al lañs spontus a zo o kass ar vro-mañ d'an traoñ.

Ped parres, ped kanton eus kreis ar vro a weler war o zremenvan ? E kêr iwe ema an dilabour oc'h ober e reus, hag o waskañ ar re yaouank

dreistoll, pe ouzh o lakaad da vont kuit.

N'eo ket bet industrialiset Breizh p'eo bet graet ar c'hornioù all eus Europa, ar re a zo bet graet. En ur c'houlenn labour hag industrioù ewid Breizh, ne raomp nemed goulenn hon dleet, hag eñv o tont gwall ziwevad, mar bez roet dimp.

Dalc'homp soñj. En ur votiñ hag en ur lakaad ar re all da votiñ ewid an UDB da gentañ, ewid re an tu kleiz gall d'an eil tro, n'hon eus ket disoñjet ne c'heller ket saveteiñ Breizh hon bro, heb roiñ dehi an tu da gemer ar stur, da dapoud krog e-barzh. Ar Vretoned mestr war o aferioù, n'eus diskoulm all ebed.

Pobl Vreizh

